

Sygn. akt III U 237/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Anna Kicman

Protokolant Łukasz Wyczawski

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2016 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy H. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek odwołania H. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia(...), znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczyni H. G. prawo do świadczenia przedemerytalnego, począwszy od dnia 15 stycznia 2016 r.

Sygn. akt III U 237/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 20 kwietnia 2016 r.

Decyzją z dnia (...)r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawczyni H. G. prawa do świadczenia przedemerytalnego.

W podstawie prawnej powołano ogólnie przepisy ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 170).

W uzasadnieniu organ rentowy odwołał się do art. 2 ust. 1 cytowanej ustawy, z której wynika, że do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego, z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalność pracodawcy w rozumieniu przepisów

o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy,

u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiadała okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet. Świadczenie przedemerytalne przysługuje po upływie co najmniej 180 – dniowego okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych, jeżeli osoba spełnia łącznie następujące warunki:

- nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna,
- w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia,
- złożyła wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nie przekraczającym 30 dni od dnia wydania przez PUP dokumentu poświadczającego 180 – dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Zakład wyjaśnił, że odmówił prawa do świadczenia przedemerytalnego, ponieważ wnioskodawczyni nie udowodniła wymaganego okresu 35 lat pracy, a jedynie 34 lata, 10 miesięcy i 14 dni okresów składkowych i nieskładkowych, tj. staż na dzień rozwiązania stosunku pracy – (...)

Organ rentowy podniósł, że do stażu pracy nie zaliczono okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1 września 1981 r. do 31 grudnia 1982 r. ze względu na zbyt dużą odległość szkoły od gospodarstwa oraz okres od 1 stycznia 1983 r. do 26 czerwca 1983 r., bowiem brak jest zaświadczenia z KRUS potwierdzającego, że za w/w okres były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne rolników za wnioskodawczynię jako domownika.

Wnioskodawczyni H. G. w dniu (...)r. złożyła odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę.

W uzasadnieniu podniosła, iż spełnia wszystkie wymogi zawarte w ustawie o świadczeniach przedemerytalnych, bowiem do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy posiadała okres pracy uprawniający do świadczenia przedemerytalnego, jest zarejestrowana jako bezrobotna począwszy od czerwca 2015 r., w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła przyjęcia propozycji pracy, a ponadto złożyła wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nie przekraczającym 30 dni od dnia wydania przez PUP dokumentu poświadczającego 180 – dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Wyjaśniła, że w okresie od 1 września 1981 r. do 26 czerwca 1983 r. uczęszczała do Policealnego Studium Zawodowego w P. i ze względu na znaczną w tamtym czasie odległość od szkoły (ok. 100 km) mieszkała 4 dni w tygodniu u brata w R., skąd uczęszczała na zajęcia, a wszystkie wolne soboty, niedziele i inne dni świąteczne oraz w okresach od 13 grudnia 1981 r. do 3 stycznia 1982 r., od 8 kwietnia 1982 r. do 14 kwietnia 1982 r., od 1 lipca 1982 r. do 31 sierpnia 1982 r. i od 23 grudnia 1982 r. do 31 grudnia 1982 r. mieszkała i pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców w D., w którym była zameldowana. Wskazała, że praca polegała na świadczeniu pomocy przy obrządki inwentarza, przygotowywaniu paszy dla zwierząt oraz na polowych pracach wiosennych, letnich i jesiennych. W gospodarstwie uprawiany był tytoń, fasolka szparagowa, buraki, ziemniaki, zboża. Większość prac wykonywana była ręcznie, co zajmowało około 5-6 godzin dziennie, a niejednokrotnie nawet ponad 10 godzin.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Zakład wyjaśnił, że nie uwzględnił do stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1 września 1981 r. do 31 grudnia 1982 r., z uwagi na zbyt dużą odległość szkoły od gospodarstwa. Podniósł ponadto, że praca dorywcza w gospodarstwie rolnym wykonywana w czasie przerw wakacyjnych lub ferii zimowych, o których wnioskodawczyni wspomniała w odwołaniu nie stanowi podstawy do uznania takiego okresu za domownika – rolnika. Praca ta mogła mieć jedynie charakter pomocy rodzinnej i nie stanowiła pracy systematycznej odbywającej się co najmniej połowę wymiaru czasu pracy. Zakład nie uznał ponadto okresu od 1 stycznia 1983 r. do 26 czerwca 1983 r., bowiem brak jest zaświadczenia z KRUS potwierdzającego, że za w/w okres były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne rolników za wnioskodawczynię jako domownika.

Sąd Okręgowy w Przemysłu ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni H. G., urodzona (...), w dniu (...)r. złożyła wniosek o świadczenie przedemerytalne.

Do wniosku dołączyła: świadectwo pracy z dnia (...). wystawione przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowe (...). z o.o. w S., z którego wynika, że od 1 kwietnia 1998 r. do 31 marca 2014 r. była zatrudniona na stanowisku starszego referenta – laboranta; świadectwo pracy z dnia 11 grudnia 2014 r. wystawione przed (...) Sp. z o.o. w S., z którego wynika, że w okresie od 1 kwietnia 2014 r. do 10 grudnia 2014 r. była zatrudniona na stanowisku starszego laboranta; zaświadczenie z dnia 17 grudnia 2015 r. wystawione przez Powiatowy Urząd Pracy w P., z którego wynika, że H. G. jest zarejestrowana od 5 czerwca 2015 r. do dnia dzisiejszego (stan na dzień wydania zaświadczenia) jako bezrobotna i w okresie od 5 czerwca 2015 r. do dnia dzisiejszego (stan na dzień wydania zaświadczenia) pobierała zasiłek dla bezrobotnych w wysokości 120%, a 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych upłynęło w dniu 1 grudnia 2015 r.; oświadczenie z dnia 21 stycznia 2016 r., z którego wynika, że wnioskodawczyni po ukończeniu 16 roku życia uczęszczała do szkoły średniej i nie mieszkała w internacie; świadectwo dojrzałości Liceum Ogólnokształcącego z dnia (...).r.; dyplom ukończenia policealnego studium zawodowego; oświadczenie wnioskodawcy w sprawie braku dokumentów z dnia 21 stycznia 2016 r. wraz z zeznaniami świadków W. C. i E. B.; pismo z dnia 11 stycznia 2016 r., w którym Urząd Miasta i Gminy S. informuje, że nie posiada dokumentów dotyczących opłacania składek na (...) w latach od 1 lipca 1977 r. do 1 stycznia 1983 r.; zaświadczenie z dnia 15 stycznia 2016 r. wydane przez Urząd Miasta i Gminy S., z którego wynika, że H. G. była zameldowana na pobyt stały pod adresem D. 121 w okresie od 23 lutego 1962 r. do 27 września 1984 r.; zaświadczenie z dnia 20 stycznia 2016 r. wystawione przez Starostwo Powiatowe w P., z którego wynika, że E. O. i S. O. w okresie od 24 lutego 1978 r. do 7 sierpnia 1983 r. byli właścicielami nieruchomości rolnej o powierzchni 1,7228 ha; zaświadczenie nr (...). (...).413. (...) wystawione przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, z którego wynika, że O. E. podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1992 r.; zaświadczenie o wypłaconych zasiłkach z ubezpieczenia społecznego w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 26 stycznia 2016 r.; oświadczenie wnioskodawczyni z dnia 3 lutego 2016 r., w którym informuje, że od 1 września 1977 r. do 30 maja 1981 r. uczęszczała do Liceum Ogólnokształcącego w S., następnie od 1 września 1981 r. do 29 czerwca 1983 r. uczyła się w Policealnym Studium Zawodowym w P. i w trakcie nauki mieszkała u brata J. O. w R., natomiast w dni wolne od nauki szkolnej mieszkała i pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców w D..

Na podstawie zgromadzonej dokumentacji decyzją z dnia (...). Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił prawa do świadczenia przedemerytalnego uzasadniając to brakiem wymaganego okresu zatrudnienia wnioskodawczyni wynoszącego - co najmniej 35 lat, a jedynie 34 lata, 10 miesięcy i 14 dni.

Dowód:

- wniosek o świadczenie przedemerytalne z dnia (...).r.,
- świadectwo pracy z dnia (...).r. wystawione przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowe (...) Sp. z o.o. w S.,
- świadectwo pracy z dnia (...) r. wystawione przed (...) Sp. z o.o. w S.,
- zaświadczenie z dnia 17 grudnia 2015 r. wystawione przez Powiatowy Urząd Pracy w P.,
- oświadczenie z dnia 21 stycznia 2016 r.,
- świadectwo dojrzałości Liceum Ogólnokształcącego z dnia 30 maja 1981 r.,
- dyplom ukończenia policealnego studium zawodowego,
- oświadczenie wnioskodawcy w sprawie braku dokumentów z dnia 21 stycznia 2016 r. wraz z zeznaniami świadków W. C. i E. B.,
- pismo z dnia 11 stycznia 2016 r.,
- zaświadczenie z dnia 15 stycznia 2016 r. wydane przez Urząd Miasta i Gminy S.,

- zaświadczenie z dnia 20 stycznia 2016 wystawione przez Starostwo Powiatowe w P.,
- zaświadczenie nr (...). (...).413. (...) wystawione przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- zaświadczenie o wypłaconych zasiłkach z ubezpieczenia społecznego,
- oświadczenie wnioskodawczynie z dnia 3 lutego 2016 r.,
- decyzja ZUS O/R. z dnia (...) r.

w aktach organu rentowego wnioskodawczynie.

Sąd ustalił, że wnioskodawczynie H. G. w okresie od 1 września 1977 r. do 30 maja 1981 r. uczęszczała do Liceum Ogólnokształcącego w S., natomiast w okresie od 1 września 1981 r. do 29 czerwca 1983 r. uczęszczała do Policealnego Studium Zawodowego w P.. Przez cały ten okres wnioskodawczynie była zameldowana w domu rodzinnym w D. pod numerem (...), jednakże w drugim okresie zmuszona była zamieszkać u brata w R., bowiem odległość pomiędzy szkołą w P., a domem rodzinnym wynosiła około 100 km.

Sąd ustalił, że wnioskodawczynie w dni wolne od nauki, a przede wszystkim w czasie wakacji, ferii zimowych oraz przerw świątecznych przebywała w domu rodzinnym. Rodzice H. E. i S. O. posiadali gospodarstwo rolne składające się z działek, których byli właścicielami oraz dzierżawcami. W gospodarstwie tym uprawiano m.in.: tytoń, brukselka, zboże oraz ziemniaki. Ponadto rodzice wnioskodawczynie posiadali dwie krowy, świnię, kury, kaczki i króliki.

W okresie letnim – wakacyjnym w gospodarstwie rolnym jest najwięcej pracy. Wnioskodawczynie wraz z siostrą pomagały rodzicom przy prowadzeniu gospodarstwa. Ojciec H. G. pracował zawodowo, w związku z tym pomoc ta była niezbędna. Prace trwały od świtu do zmierzchu. Do obowiązków wnioskodawczynie należała opieka nad inwentarzem, wszelkie prace związane z uprawą tytoniu i warzyw. Gospodarstwo to nie było zmechanizowane, wobec czego wszelkie prace należało wykonywać ręcznie, co było bardzo czasochłonne, zwłaszcza w okresie żniw. Ponadto w okresie wakacyjnym odbywały się sianokosy, co również wymagało dużego wkładu ludzkiej pracy. Dzień w gospodarstwie rozpoczynał się i kończył obrządkiem zwierząt, a pozostały czas wnioskodawczynie wraz z siostrą i matką spędzały na pracach polowych.

Sąd ustalił zatem, iż wnioskodawczynie w okresie od 1 lipca 1982 r. do 31 sierpnia 1982 r. przebywała w domu rodzinnym, pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców, wykonując ww. prace.

Dowód:

- zeznania świadków: W. C., k. 17

E. B., k. 17,

- przesłuchanie wnioskodawczynie H. G., k. 17.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a nadto ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Sąd uznał za wiarygodne również zeznania świadków W. C. i E. B. w zakresie, w jakim opisywały pracę wnioskodawczynie w gospodarstwie rolnym rodziców. Wskazani świadkowie widywali wnioskodawczynię w dni wolne od szkoły w domu rodzinnym

w D., a w szczególności w okresie od 1 lipca 1982 r. do 31 sierpnia 1982 r., kiedy H. G. pomagała rodzicom przy prowadzeniu tego gospodarstwa. Zgodnie potwierdzały, że zajmowała się inwentarzem, a także wykonywała różne prace polowe, co trwało od świtu do zmierzchu.

Za polegające na prawdzie Sąd uznał również zeznania wnioskodawczynie, jako logiczne, spójne i wzajemnie się uzupełniające wraz z zeznaniami powyżej wskazanych świadków.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawczynie H. G. należy uznać za uzasadnione.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r.

o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2013 r. Nr 170 ze zm.) prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn.

Na podstawie art. 2 ust. 2 cytowanej ustawy za okres uprawniający do emerytury, o którym mowa w ust. 1, uważa się okres ustalony zgodnie

z przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), zwanej dalej "ustawą o emeryturach i rentach z FUS".

W myśl art. 2 ust. 3 cytowanej ustawy świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;

2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła

bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy

o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;

3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 180-dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Bezspornym jest, że wnioskodawczynie H. G. nadal pozostaje zarejestrowana jako bezrobotna w Powiatowym Urzędzie Pracy w P., ponadto w dniu 1 grudnia 2015 r. upłynęło 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych i w okresie pobierania zasiłku nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia, lub innej pracy zarobkowej w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych i niewątpliwie wnioski o świadczenie przedemerytalne wnioskodawczynie złożyła przed upływem 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy odpowiedniego zaświadczenia.

W niniejszej sprawie przedmiotem badania było zatem ustalenie, czy wnioskodawczynie legitymuje się okresem uprawniającym do emerytury wynoszącym co najmniej 35 lat dla kobiet.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych kwestionował pracę wnioskodawczynie w gospodarstwie rolnym rodziców, uzasadniając to znaczną odległością pomiędzy miejscowością, w której znajdowała się szkoła, a miejscem położenia gospodarstwa rolnego rodziców H. G..

Kwestię uwzględniania okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16 roku życia reguluje ustawa o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748), natomiast pojęcie domownika wyjaśnione jest w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015 r. poz. 704).

Z art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej wynika, że przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Art. 6 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników stanowi, że ilekroć w ustawie jest mowa o domowniku - rozumie się osobę bliską rolnikowi, która:

a) ukończyła 16 lat,

b) pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie,

c) stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. była błędna. Wnioskodawczyni bowiem legitymuje się niezbędnym 35 letnim okresem zatrudnienia. H. G. w okresie od 1 września 1981 r. do 29 czerwca 1983 r. uczęszczała do Policealnego Studium Zawodowego w P.. Zameldowana była w domu rodzinnym w D., ale w czasie nauki mieszkała u brata w R., skąd dojeżdżała do szkoły. Pozostałe dni, tj. wolne od nauki, wakacje, ferie zimowe spędzała w domu rodzinnym, gdzie pomagała rodzicom w prowadzeniu gospodarstwa rolnego. Sąd uwzględnił okres wakacji szkolnych od 1 lipca 1982 r. do 31 sierpnia 1982 r., tj. 62 dni, kiedy H. G. przebywała w domu rodzinnym. Zajmowała się wówczas opieką nad zwierzętami, a także pomagała przy pracach polowych, takich jak: żniwa, sianokosy, zrywka tytoniu i wszelkie prace z tym związane. Gospodarstwo rolne (...), tj. rodziców wnioskodawczyni nie było zmechanizowane, w związku z tym wszystkie prace wykonywane były ręcznie, a więc były bardzo pracochłonne. Praca w gospodarstwie zajmowała wnioskodawczyni więcej niż cztery godziny dziennie.

Wskazać należy, iż z orzecznictwa zarówno Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych wynika, że zaliczeniu przy ustalaniu prawa do emerytury podlega również sam okres wakacji szkolnych, w czasie których ubezpieczony pracował w gospodarstwie rolnym rodziców. Nie ma znaczenia zatem, czy okres tej pracy przypadał w czasie nauki szkolnej, czy w czasie wakacji i ferii szkolnych, a jedynie fakt, że praca ta świadczona była w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy (por. wyrok SN z dnia 19 grudnia 200 r., sygn. akt II UKN 155/00, Legalis nr 49287, postanowienie SN z dnia 10 września 2012 r., sygn. akt I UK 200/12, Legalis nr 612858; wyrok SA w Krakowie z dnia 4 czerwca 2014 r., sygn. akt III AUa 2222/13, Legalis nr 992766).

W ocenie Sądu Okręgowego, w oparciu o zgromadzony w trakcie postępowania sądowego materiał dowodowy w postaci dowodów z zeznań świadków oraz dowodu z przesłuchania wnioskodawczyni, przyjąć należy, że H. G. w okresie od 1 lipca 1982 r. do 31 sierpnia 1982 r. pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych prawo do świadczenia przedemerytalnego ustala się na wniosek osoby zainteresowanej, od następnego dnia po dniu złożenia wniosku wraz z dokumentami, o których mowa w ust. 3.

Wnioskodawczyni H. G. wniosek o świadczenie przedemerytalne złożyła w dniu 14 stycznia 2016 r., a zatem Sąd przyznał jej prawo do świadczenia począwszy od 15 stycznia 2016 r.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. oraz w oparciu o powołane wyżej przepisy prawa orzeczono, jak w sentencji wyroku.